

Zelené roky (1. část)

Nebyla to žádná léta, kdy jsem se věnoval činnosti ve Straně zelených, jak by se moderní čtenář domníval. Ani roky kdy jsem byl stále zelený od nezřízeného toulání po nocích a konzumaci alkoholických nápojů, nýbrž dva roky, kdy jsem byl nedobrovolně oblečen do zelené uniformy Československé armády a plnil jsem svoji čestnou vlasteneckou povinnost. Alespoň tak byly tyto dva roky prezentovány veřejnosti. Možná, že toto moje nesouvislé povídání bude málokoho zajímat. Omlouvám se velice, ale tak jsem prožil léta 1962 – 1964, a taková byla doba.

Odvod

K odvodu jsem byl pozván v roce 1960, abych mohl v příštím roce narukovat. Dostavil jsem se do rodné vsi, neboť v té době bylo zvykem, že budoucí brance z obce doprovázel k odvodu buď sám předseda Místního národního výboru (MNV), nebo někdo jím pověřený. Proto jsem uposlechl neodmítnutelnou výzvu a dostavil se na určené místo. Sám pan předseda porovnal naše nacionálie se zápisy, které byly na MNV. Při té příležitosti vyšlo najevo, že jsem nebyl v Rožnově na studiích Zemědělské školy, ale Průmyslové školy vakuové elektrotechniky; touto nesrovnalostí v informacích se vysvětlilo, proč jsem nebyl po dobu mých studií nabádán k přesvědčování rodičů ke vstupu do JZD, jak se to dělo mnoha mým spolužákům na průmyslovce. Pan předseda nás odvedl do Vsetína, kde jsme prodělali lékařskou prohlídku před konziliem armádních doktorů.

V mém mládí jsem trpěl zánětem spojivek. Jelikož jsem se k asentu dostavil po noční směně, měl jsem oči červené jako angorský králík a verdikt odvodní komise zněl – odklad! Takže mé čekání na okamžik, kdy budu moci splnit svou vlasteneckou povinnost, bylo odloženo o rok. Příští rok jsem se, bohužel, „konečně“ dočkal a bylo mně umožněno občanskou povinnost vykonat.

Nástup na vojnu

Před prvním srpnem roku 1962 mně konečně došel dlouho „toužebně“ očekávaný Povolávací rozkaz. V něm mně vojenští páni psali, že se 1.8.1962 dopoledne musím dostavit do Řečkovických kasáren v městě Brně. Dostavit se mám osobně a ve střízlivém stavu.

Do Brna jel zvláštní vlak s rekruty, z nichž někteří moc střízlivě nevypadali. A navíc si dodávali ztracenou odvahu užíváním Valašského penicilínu a jiných tekutých antidepresiv. Na Hlavním nádraží v Brně jsme už byli očekáváni nějakými šaržemi a ty si nás rozebraly podle kasáren, do kterých jsme byli přiděleni, aby z civilů udělali muže v uniformách. Pro takový případ byla v kasárnách vytvořena tzv. „továrna na vojáky“. V jedné z budov v Řečkovických kasárnách byla v několika místnostech vytvořena „výrobní linka“, na jejíž počátek vstupovali mladíci v civilu a na druhé straně z ní vycházeli vojáci ve slušivém vojenském stejnokroji.

„Výrobní proces“ probíhal následovně. Mladíci, kteří byli dopraveni z nádraží, po jednom kuse přicházeli ke stolku, kde jim byl odejmut Povolávací rozkaz, Občanský a Řidičský průkaz a ostatní dokumenty prokazující jejich totožnost a na oplátku jim byla vydána Vojenská knížka. Zaregistrovaný mladík popošel do další místnosti, kde musel svléknout

všechny svršky, včetně trenýrek a všechny věci uložit do papírového pytle, na nějž byla napsána adresa domu, z něhož mladík přicestoval. Jinoch v „Adamově rouchu“ popošel do další místnosti, kde byl důkladně prohlédnut lékařským konziliem a většinou uznán jako schopen bez vady. Verdikt byl přisedícími praporčícími, bděle pozorujícími dění na place a okázale předstírajícími nudu, zapsán do zdravotní karty.

Kandidáta na vojenskou kariéru čekala další místnost, kde bylo několik „střihačů“, kteří mu na hlavě udělali slušivý sestřih vlasového porostu; jeden měl docela slušnou praxi, neboť kdesi na Spiši stříhal ovce. Náš stříh byl celkem jednoduchý. Friseur objel naši hlavu strojkem kolem dokola a udělal nad ušima cestičku - uši většinou ponechávali. Vzadu vystříhali vlasy až na úroveň cestičky. Nahoře vlasy zkrátili asi na coul. Mnozí adepti, když uviděli svůj účes, se ze zoufalství nechali dobrovolně ostříhat načisto dohola. Pak se postupovalo do sprch, kde musel branec, za použití erárního mýdla a vlažné vody, provést celkovou hygienickou očištění. Po očištění a vytření těla erárním novým lněným ručníkem začala finální výroba nového vojáka.

Ve velké místnosti byla řada stolů, na nichž byly hromady součástí vojenského stejnokroje. Pomocníci výstrojního náčelníka odborným zrakem otestovali příchozí polotovary na výrobu vojáka a podávali mu jednotlivé části výstroje, trenýrkami počínaje. Svrchní části uniformy byly šity z tak zvané kopřivové tkaniny. Byl to materiál velice pevný, který vydržel celé dva roky. První seznámení s tímto oděvem bylo opravdu tak úžasné, že se člověk v něm cítil jako při poležení v kopřivovém porostu někde u plotu. Po několika měsících nošení byl pocit poněkud normálnější, neboť tělo si už zvyklo a látka se trochu ošoupala.

Pokud některý kus uniformy neseděl na postavu vystrojovaného, bylo mu doporučeno, ať si později vojáci vymění části oděvů mezi sebou. Většinou se to dalo provést, neboť jak tvrdí slogan, „uniforma je šitá na necky a pasuje na všechny.“ Horší na tom byli abnormálně přerostlí rekruti, na něž nebylo tak velikého ošacení. V tom případě jim bylo doporučeno, ať v nejbližší době navštíví výstrojní sklad, kde možná někde v zadním regále bude k mání takový kus oděvu, nebo obuvi. Po týdnu už většinou měli všichni celou vojenskou uniformu, včetně bot.

V další místnosti se všechno opakovalo s tím rozdílem, že budoucí voják vyfasoval stanový dílec (celtu). Bylo mu nařízeno, aby ji rozprostřel na podlahu a vystrojovatelé mu podle seznamu do ní házeli další části výstroje a výzbroje. Po skončení této procedury a podepsání uvedeného seznamu, svázali vystrojovatelé celtu do uzlu a naložili ji mladíkovi na záda. Když vyšel dotyčný s podlamujícími se koleny z budovy ven, výstroj vážila asi 50kg, byla první část přeměny civila na vojáka dokončena. Až bylo těchto lidí, vzhledem připomínajících vojáky, odpovídající množství, odvedl si družstvo příslušný svobodník. Prvním šokem pro nováčky bylo, že frajtr hned po nich chtěl, aby se nepřemísťovali v houfu, ale pochodovali na přistavené nákladní automobily v dvojstupu. Neboť pravidlem pro přesun vojáka po dvoře kasáren bylo, že „voják se pohybuje v kasárnách, buď v útvaru pořadovým krokem, nebo běží poklusem“. Další šok byl, že jsme museli stejně mladému, nebo nanejvýš o rok staršímu mladíkovi v uniformě s frčkou vykat, což on nám na oplátku činil také.

Navečer jsme dojeli do místa našeho určení, kde nás nechali sníst studenou večeři. Potom jsme unaveni chtěli zalehnout, ale přiběhla jakási šarže a obořila se na mne a kamaráda, že jsme zatajili vlastnictví řidičského průkazu. Vymlouvali jsme se, že náš řidičák je pro vojenské účely nepoužitelný, neboť jsme neprodělávali předvojenský řidičský výcvik, takže já jsem měl oprávnění pouze pro osobní auta a motorku a kamarád pouze pro motocykl. Šarže

nám odpověděla, že ho to nezajímá a máme ihned vylézt na nákladní auto, které nás odveze zpět do Brna, neboť řidiče armáda nutně potřebuje. Tak se stalo, že jsem začal svou vojenskou kariéru, jako kandidát na vojenského řidiče. Ale o tom až později, neboť vojenští páni rozhodli, že než budeme vhodní pro funkci řidičů, musí z nás být nejprve alespoň částeční vojáci. A této své představě podřídili v přijímači v Brně - Řečkovících veškeré své konání.

„Přijímač“

(V tomto případě se nejedná o žádné rádio, nebo jiný přístroj, ale vojenský útvar, kde se z blbých civilů tvořili uvědomělí vojáci, kteří mohli být přijati do armády).

Krátký zbytek noci uběhl velmi rychle a už tu bylo šest hodin ráno a následně zběsilé pískání a řvaní dozorčího roty a jeho pomocníka „Budičééééé...“. Rozespálí „bažanti“ byli nemilosrdně vyháněni z teplých postelí na dvůr na rozcvičku. Samozřejmě pouze v erárních zelených trenýrkách. Po čtvrt hodině pobíhání po dvoře a intenzivním cvičení jsme byli poklusem nahnáni zpět. Začala osobní hygiena, úklid na světnicích, rychle se obléct a poklusem nástup na snídani. Před tím byla důkladná kontrola ustlání postelí, oblečení a obutí. Neboť není, podle mínění důstojníků, nic odpornějšího a zavrženíhodnějšího, než když na snídani pochodují neupravení vojáci, nemající vyčištěné boty, zapnuté všechny knoflíky, hladce oholené tváře, čisté ruce včetně nehtů, čistou utěrku s jídelním příborem a další nezbytnosti. Jednotlivci, u nichž byly shledány nějaké závady, byli odesíláni zpět na ubikace, dokud velící poddůstojník neuzná, že jsme způsobilí jít posnídat. Obzvlášť milé bylo, když se hladem padající mladý voják musel jít znovu oholit. Holení tupou žiletkou ve studené vodě v časovém limitu dvě minuty se dá připojit pouze k radovánkám, které prožívá člověk, když jej zaživa stahují z kůže.

Konečně bylo vše v pořádku a četa se pochodovým krokem přemístila před jídelnu, na konec dlouhé fronty na snídani. Samozřejmě velící frajtr šel přímo k okénku, zatímco bažanti museli stát pěkně v řadě a čekat až na ně dojde řada. Těm posledním se nezřídká stávalo, že svou menáž ani nedojedli, neboť dobře nasnídaný a energií sršící poddůstojník předčasně zavelel: „Družstvo, končit! Vztyk! Z jedálně odchod!“ Po několika takových ponaučeních postiženým nezbylo, než sebrat alespoň kousek chleba do kapsy, jakožto energetickou rezervu pro další zvelebování fyzické zdatnosti, která se protáhla většinou až do oběda.

Pořadová příprava

Sestávala většinou z několika hodin pochodování na betonovém buzerplacu (nástupišti). Postup byl asi následný. Na protější strany tohoto prostranství se postavilo několik mazáků a už to začalo: „Družstvo, na můj povel v dvoj, troj nebo čtvor rad nastúpiť! Pochodom vchod! Vľavó, vbok! Vpravó, vbok.! Čelóm, vzad!“ A tak až do vtedy, keď poddůstojník vydržal revať. Potom dal rozchod, ale pouze do okamžiku, než na druhé straně zařval poddůstojník ze Severočeských Sudet: „Družstvo, na můj povel!“

Rozvolněný chumel bažantů ztuhl, aby hned na jeho povel přeběhl celý buzerák a seřadil se podle jeho přání do požadovaného tvaru, ve kterém zase pro změnu nacvičoval obraty na místě, nebo pochodový krok. Při tom se projevil náš handicap v tom, že jsme, jako první ročník v armádě, měli vyfasované kanady. Zatím co naši mazáci měli ještě bagančata zvaná púllitry s koženou podrážkou opatřenou podkúvkami a cvočky. Takže ani třicet bažantů v četě nebylo schopno při pochodu udělat patřičný zvukový efekt, jako to dokázalo pár mazáků

v bagančatech. Což bylo komentováno asi následovně: „Bažanti, veď vy ani chodit' riadne nevíte, pozrite sa na starú mázu, ako to znie, a preto tu budete búchať do betóna tak dlho, dokiaľ vás to nenaučím.“ A tak jsme pochodovali další hodinu. Gumové podrážky kanad se odrážely od betonu se zvukovým efektem podobným tomu, jaký vydávají padající pytle brambor.

Rovněž při nástupech, než jsme zašněrovali a pozapínali kanady, byli mazáci, kteří bleskově skočili přímo z postele do „püllitrů“, už dávno a pohodlně nastoupeni. Zatím co by i nevojenská osoba uznala naše znevýhodnění, našim mazákům bylo jasné, že za všechno může neschopnost a debilita bažantů, kteří jsou v tomto roce obzvlášť blbí a je potřeba se jim více věnovat, což mazáci radostně činili. Po půl roce sklaplo i jim, neboť byli povinně vybaveni kanadami i oni, ale to už nám nebylo nic platné.

Tělesná příprava

Byla to další radostná činnost, kterou jsme vykonávali. Na rozdíl od běžného tělocviku, třeba na škole, se zde tyto radovánky konaly v kompletním oblečení v cvičné uniformě a obutí v kanadách. Jediné naše štěstí bylo v tom, že jsme ještě jako poslední ročník, vyfasovali letní uniformu, která připomínala oblečení armád z pouště. Přežít horký srpen 1962 v kopřivácích by bylo nad lidské síly. Ale i tak to byl parádní zážitek. Nejprve byla pořádná rozcvička, v níž nechyběly, kromě jiných cviků, hlavně dřepy a shyby. Když velitel družstva zařval: „Podpor ležmo za rukama upravit!“, věděli jsme, že jde do tuhého. Jen málokdo dokázal udělat více než deset shybů a pak zůstal ležet polomrtvý na škvárovém hřišti. Potom pro odlehčení a provětrání jsme absolvovali několik koleček poklusem kolem hřiště, pro lepší vychutnání proložených „Kačacím pochodem“ (pro neznalého je to pochodování v dřepu), který je velmi záživný a byl oblíbeným nástrojem mazáků pro zkrocení případných roupů mladých vojáků. Po absolvování rozcvičky a vyvětrání nastala další etapa – cvičení na náradí. Náradí představovala bradla zhotovená z bytelných železných trubek zabetonovaných do země a hrazda ze stejného materiálu a podobného provedení. Cvičení na hrazdě většinou sestávala ze shybů. Někjaké toče, nebo veletoe nebyly možné, neboť kdyby byl někdo takového experimentu mocen a dostal tu odvalu něco takového provést, skončil by tvrdým přistáním na zemi. Něco podobného bylo i s bradly. Oč byly cviky jednodušší, o to byla snaha našich poddůstojníků co nejdéle nás týrat.

Když byl někdo z bažantů ve cvičení lepší než naši učitelé, dal se jeho náskok, a tím nebezpečí zesměšnění učitelů, redukovat nasazením plynové masky. Snaha dosáhnout co nejlepší fyzické kondice vyvrcholila až později u našeho bojového útvaru tím, že velitel nechal dotáhnout před jídelnu koně (nejednalo se o koně živého, ale o tělocvičné náradí shodného názvu). Vojáci chtiví snídaně museli před tím přeskocit koně na dél, jinak nesnídali. Když tuto metodu aplikoval i na důstojníky, skončil tento experiment zlomeninou ruky staršiny a následným fiaskem celé akce.

Cviky se zbrání

Byla to další z oblíbených radovánek. Jednalo se o různé šermování a přehazování flinty do různých poloh. Ještě štěstí, že jsme už neměli klasické kvéry s bodáky, jinak bychom se pozabíjeli. Ale i při cvičení se samopaly vzor 24 se užilo dost zábavy. Ještě štěstí, že se provádělo s přilbou na hlavě, jinak by armáda jistě přišla o nějaké vojáky.

Dohrávky byly většinou až večer, kdy jsme museli předvádět při prohlídce, jak jsme svou zbraň dokonale vypucovali. Sborka a rozborka „koktavého železa“, jak byl vzor 24 mezi vojáky nazýván, nebyl žádný problém. Jednoduchost této zbraně byla jeho předností. S přesností střelby to bylo horší a občas některý samopal nevydržel. O spolehlivosti této zbraně svědčí i skutečnost, že tyto zbraně přispěly k vytvoření státu Izrael. Při vzniku Karibské krize bylo rovněž mnoho samopalů vzor 24 nebo 26, ze skladů armády posláno na tehdy spřátelenou Kubu.

Střelecká příprava

Sestávala z různých cviků a chování na střelnici. Bylo nám vštípeno do hlav, kterak zbraň držet v rukou a jak mířit, abychom se alespoň přibližně strefili do směru, kterým se nacházely terče. Obzvláště velice odpovědně dbali poddůstojníci na to, abychom nešermovali zbraní natolik, abychom se vzájemně nepostříleli. Pokud někdo neuposlechl pokynů, byla mu zbraň nemilosrdně vyrvána z rukou a nebohý voják byl nakopnut kanadou do zadku tak, že neměl na další střelby ani chuť.

K ostrým střelbám jsme byli připuštěni teprve až po přísaze. Jezdilo se na střelnici až někam za Veverskou Bítýškou. Střelby dopadly dost neslavně, neboť se málokdo trefil do terče. Při této příležitosti mně spolu s dalšími byla dána důvěra dělat cílného, jehož úkolem bylo po zásahu sklopit terč, který jsme drželi na jakési tyči. I když jsme byli zalezeni v hlubokém okopu, vůbec nám nedělalo potěšení z kulek svištících nad hlavou, nebo se zarývajících do hlíny před námi. Nejlepším okamžikem bylo, když nás vystřídala další skupina.

Pochodové cvičení

Tak to byla jedna z největších radostí, jakou nám vojna hned v začátcích poskytla. Většinou se začínalo sérií nočních poplachů s plnou polní. Když byl poplach asi po třetí za sebou, většinou se už nikdo nezdržoval s řádným sbalením plné polní a důkladným obouváním onucí do kanad, neboť předpokládal, že bude znovu rozchod zpět do postelí.

Škodolibí velitelé zřejmě s podobným uvažováním počítali a čtvrtý poplach, asi ve tři hodiny ráno, byl i s pochodovým výšlapem. Nebyl dlouhý, asi jen 20 kilometrů. Ale i tak se nabalená plná polní s bandalírem pěkně proneše. Ne, že bychom si vůbec neodpočinuli. Po asi hodině cesty byl povel zastavit na poli poblíž cesty a šarže provedly kontrolu plné polní. Viníky, kterým scházely nějaké propriety, poctivě zapisoval staršina, aby po návratu mohli být oceněni některými z vojenských „odměn“.

Nejhůře dopadl kolega, který se už nezdržoval s balením plné polní a do ruksaku si dával při poplachu prázdnou krabici od margarinu. Rovněž při pochodu se tato zátěž poněkud lehčeji nesla. Po pohledu na jeho vybavení museli velitele pochodového cvičení málem omývat. Poručík Dub ze Švejka byl proti jeho řádění úplně jehňátko. Potom nám bylo dovoleno ošetřit naše zubožené dolní okončety a přebalit puchýře do nových onucí a pokračovalo se dál.

Aby cesta ubývala veseleji, občas jsme museli mimo uzavřené osady prozpěvovat různé vojenské pochodové písně. Pokud bylo nebezpečí, že probudíme obyvatelstvo, zpívali jsme v maskách. Potom jsme dospěli na jakési větší pole. Naivně jsme se domnívali, že spočineme, ale vojenští páni uvažovali jinak. Nechali nás rozvinout v rojnici a dali povel: „K zemi!“ Poslední optimisté předpokládali, že je to z toho důvodu, aby každý voják měl k odpočinku dost místa. Jejich naděje zhatil další rozkaz: „Přískokem vpřed!“ a „Plížením plazením vpřed“

až na konec pole!“ A protože jsou pole v okolí Brna dosti dlouhá, pěkně jsme se s hroudou Jižní Moravy polaskali. Ještě štěstí, že tehdejší srpen byl spíše horký a suchý, a tak jsme mohli částečně splnit další rozkaz, abychom upravili své uniformy do původní podoby. Bylo nám dovoleno pojit kousek chleba s konzervou z KD soupravy a zapít jej pramenitou vodovodní vodou z feldflašky (polní láhve), kterou si každý voják donesl z kasáren. Kdo tak neučinil a nesl jen lehkou prázdnou flašku, byl odkázán na milost a nemilost kamarádů. Po krátkém odpočinku jsme byli znovu sešikováni a polními cestami jsme se vraceli zpět k Brnu. Stejně jsme se nevyhnuli setkání s domorodci, kteří šli ráno na pole, a bylo jim divné, že tolik let po válce potkávají kolonu zbědovaných německých zajatců v doprovodu několika československých důstojníků.

Blížíce se k Brnu polních cest ubývalo a důstojníci bojíce se, že vznikne špatný názor na kvalitu a bojeschopnost naší armády, vytrídili zchromlé, úplné lazary a ponechali je na opuštěném a skrytém místě, s tím že pro ně bude posláno auto. Jelikož jsme sebou neměli žádný model moderní sdělovací techniky (vysílačka tehdy vážila asi 12 kg), čekali tito ztracenci hodně dlouho, než si po příchodu na ně někdo vzpomněl a šofér Prahy V3S vyslaný k jejich záchraně je konečně našel. Hlavní „úderná síla“ roty došla do kasáren někdy před polednem. I přes snahu z posledních sil dopochodovat za zpěvu bojových písní, připomínal náš pochod spíše ústup Němců od Stalingradu.

Potom nastala poslední etapa likvidace následků pochodového cvičení. Lapiduch (zdravotní bratr) civilním povoláním veterinář, ošetřil fialovou vodičkou všechny odřené nohy, propíchl puchýře a poslal nás zpět na ubikace. Pouze obzvlášť zmrzačeným jedincům byla na několik dní povolena při výcviku lehká obuv – tenisky. Ostatní pokračovali dál ve výcviku v předepsané vojenské obuvi.

Po těchto zkušenostech byly příští poplachy doplněné pochodákem, důstojníky nenápadně avizovány předem. Je pravda, že jsme si jich už moc neužili, neboť pro budoucí šoféry byl užitečnější tak zvaný „Zrychlený přesun“, který se konal poklusem na kratší vzdálenosti 3–5 km, pouze s malou polní, maskou a samopalem. Ke konci šoféřského výcviku přestaly i tyto „výběhy“ neboť nebyl na ně čas.

Bojovo - taktická příprava.

Další bonbónek pro utužování naší fyzické a bojové zdatnosti. Spočívala většinou v plnění povelů: „K zemi! Vztyk! Plížením vpřed! Plyn!“ a podobných zajímavých činností. Samozřejmě se samopalem, maskou a malou polní. Jiným velmi používaným zařízením pro tuto činnost byla tzv. „opičí dráha“. Série různých překážek a bariér, které bylo nutné přelézt v co nejkratším čase. Když se podařilo na některou překážku vylézt a zdolat ji, tak jako odměna za její překonání byla rána samopalem, který nešťastníkovi přepadl přes hlavu. Byli jsme rádi, že jsme měli na hlavě „blembák“ jak jsme nazývali vojenskou přílbu zhotovenou z pořádného plechu. Přílba měla kromě těchto několika kladných vlastností, řadu nectností. Byla těžká, potila se v ní hlava, a když nebyla řádně přitažena, spadla na oči, takže voják byl naisto slepý a další překážku našel, až do ní hlavou narazil. Údržba a neustálé leštění a natírání této ochranné pomůcky zabralo též hodně volného času.

Na překážkové dráze jsme byli dosti často, neboť to byla jedna z metod, jak udělat z bažanta, kterému se ještě civil houpal na věšáku, plnohodnotného obránce vlasti; aspoň tak nám zdůvodňovali mazáci naše neplánované pobývání na tomto zařízení. Přesto si někteří

vojáci „opičí dráhu“ tak oblíbili, že byli schopni reprezentovat náš útvar na nějaké vojenské soutěži.

V souvislosti s taktickými trenýrovkami si vždycky vzpomenu na svobodníka Floriána Novotného odněkud ze Severních Čech. Potkal jsem na vojně mnoho různých debilů a zelených mozků, ale Flórovi bych rád kopl do zadní části i teď. Byl to opravdu blbeček s IQ zanedbatelné hodnoty. Po jeho povýšení na svobodníka si myslel, že je mistr světa. Jeho ochoty k prohánění bažantů, využívali ostatní mazáci, kterým bylo nepříjemné honit bažanty po cvičáku. Flóra se vždy tohoto úkolu rád ujal a pro ukájení svých mindráků honil nás, nebohé bažanty, vybavené plnou polní, po rozoraném poli. Plížení se střídalo s přískoky a podobnými vojenskými prostocviky. Mít v těchto chvílích nějaký ostrý náboj, asi by se situace vyvíjela pro Flóru i pro někoho z nás velmi zle.

Asi po půl roce jsme se dozvěděli zprávu, která nás velmi potěšila. Flórovi stouplu vlastnictví frčky na výložkách natolik na mozek, že začal bonzovat i mazáky. Ti se jednou pořádně naštváli a večer obdržel pořádnou „deku“. Pro čtenáře, který neví, o co kráčí, malé vysvětlení: vojákovi, který je pro takový výchovný prostředek zralý, se po večerce přehodí přes hlavu deka a nasází se mu opaskem na zadní část tolik, kolik do něj vejde. Jelikož se všechno děje potmě a potichu, tak ráno nikdo nic neví, neboť všichni tvrdě spali. Flórovi prý byla tato léčebná procedura ordinována opakovaně. Asi se moc nepoučil a do civilu šel jako voják, neboť byl nakonec degradován.

Vojenská přísaha

Abychom byli platnými obránci vlasti a mohla nám být svěřena vojenská technika, nebo dokonce zbraň, museli jsme po základním výcviku složit zákonem předepsanou přísahu. Museli jsme se ji naučit nazpaměť, což dělalo veliké potíže vojákům, jejichž mateřštinou byl maďarský jazyk. Nakonec se do nich podařilo poddůstojníkům vpravit alespoň obsah toho, o co v této slavnostní formuli kráčí. Týden před onou slavnostní chvílí jsme nedělali nic jiného, než pochodovali a leštili svou výzbroj a výstroj.

Konečně nadešel ten den, kdy jsme v neděli napochodovali na fotbalové hřiště v kasárnách, kde se ona paráda konala. Kromě vojenských veličin byli na tribuně ještě nějakí veřejní a političtí pracovníci, které jsme viděli poprvé a naposled. V této době už bylo zvykem zvat na přísahu rodinné příslušníky, nebo známé. Tento luxus si dovolili pouze vojáci z okolí Brna. Jet přes celou republiku kvůli takové malichernosti se zatím moc neprovozovalo, i když vojáci mající na přísaze stafáž rodinných příslušníků, měli možnost odejít na krátkou vycházku do brněnských ulic, případně hospod. Ostatní prožili své volno v kasárnách.

Na datum blízké vojenské přísaze připadaly moje dvacáté narozeniny. Abych nebyl zkrácen ve svých počtích, nabídli mně mazáci, kteří byli stejně staří jako já, že si uspořádáme v kasárnách malou oslavu. Investoval jsem do oslavy nějaké peníze a oni slíbili, že zajistí donášku něčeho tekutého do kasáren. Byl jsem zvědav, jak a v čem proběhne transport tohoto nápoje. Byli jsme velmi překvapeni, když jsme byli s kamarádem vyzváni, abychom sundali dvě skleněné koule ze stropních světel. Namítali jsme, že jsme je včera při sobotním úklidu umývali. „To je dobře, bažanti, a teď zírejte, co stará máza vymyslela a co se bude dít dál!“ Koule putovaly nejprve do tašek a potom s jedním mazákem do hospody naproti brány do kasáren. Zřejmě tato praxe tu byla obvyklá, neboť ve velmi krátké době byli zpět a ve všech nádobách donesli penící pivo přímo z čepu.

Touto akcí potvrdili matematický zákon, že koule je nejdokonalější přírodní útvar, neboť do každé koule se vešlo 12 piv. Takže jsme ten den po suchu nebyli ani my.

Výcvik vojenských řidičů

Po několika týdnech jsme získali některé znalosti nutné k přeměně civila na vojáka. Na příklad pochodovat, na povel padat na zem a znovu vstát, několikrát denně čistit boty a uniformu, donekonečna přestýlat postele, znovu přerovnávat skříňky, které vzápětí při prohlídce vysypal velitel družstva do cely. Dělat rajony a různé jiné činnosti. Přihopkat na povel, správně zasalutovat a ohlásit se a hlavně zdravit všechny vpravo i vlevo. Tak po tomto čase se začalo s odborným výcvikem.

Stále častěji jsme seděli na učebnách a učili se znovu dopravní předpisy, techniku jízdy v koloně a všechno co se týká vlastností jednotlivých typů dopravních prostředků armády. Teoretické znalosti o autech jsme si z počátku ověřovali hlavně při jejich umývání a čištění. Takže po několika dnech jsme věděli, kde se v autě zdržuje nejvíce bláta a který řidič – instruktor má ve vyhledávání své speciality. Takže o zábavu jsme měli do večere postaráno, a někdy byl problém stihnout všechno do večerky.

Když už jsme poznali všechna auta ze zdola na mycí rampě, postupně nám byla dána důvěra sednout si za volant a pokusit se tyto bojové stoje řídit. Pro začátek jsme měli pouze sortiment zúžený na Pragu V3S, Tatra 111, Tatra 141, Tatra 805, GAZ 69, ZIL a motocykl JAWA 350. Nejprve jsme jezdili po kasárnách, ale za několik dnů usoudili velitelé, že vyrazíme i do okolí Brna.

Nejdříve se naše kolona pohybovala po bočních cestách závratnou rychlostí až 30 km/h. Později jsme jezdili ještě dále a v noci jsme se odvážili i do centra Brna. Provoz byl v těch dobách asi desetinou toho, co je teď, takže ani moc nevadilo, když taková kolona zablokovala křižovatku, protože se nepodařilo některému řidiči včas rozjet svůj stroj. K dopravním nehodám došlo málokdy, neboť brněnští řidiči se zdaleka vyhýbali našim konvojm, které se táhly přes město a nikdy nebylo jisté, kam se jim podaří dojet a zastavit. Abychom neměli auta pouze zaprášená, občas jsme si vyjeli na tankodrom za Královým Polem. Jako na každém pořádném tankodromu tam byly pořádné jámy plné vody a bláta. To jsme si opět zopakovali, kde se všude dostane masné bláto z jílovité hlíny.

A tak nám čas utíkal poněkud zajímavěji, než buzerace v kasárnách. Instruktoři byli většinou už supermazáci, kteří měli odslouženo 24 měsíců a přesluhovali ještě další 2 měsíce, neboť některé druhy vojska, ke kterým jsme rovněž patřili i my, měly tu „výsadu“, že vojáci museli sloužit 26 měsíců. Naši instruktoři se cítili jednou nohou už v civilu a měli spíše snahu nás něco naučit, než nás buzerovat. A navíc měli výhodu, že jsme jim vždycky pořádně umyli auto, zatím co ostatní šoféři se museli o svoje auta starat sami.

Taková vojna mne začala bavit, nebyla to jen bezduchá buzerace, ale činnost, při které se dalo naučit i něco nového. Třeba jízda s "vejtraskou" byla docela zajímavá. Auto to bylo docela spolehlivé a dalo se dost dobře ovládat. V kabině byl ukrutný kravál, a ti kteří se vezli na korbě, by někdy raději šli pěšky, jak to tam drncalo. S Tatrou to bylo rovněž zajímavé. Problémem pro mne bylo vyšlápnout tvrdou dvoukotoučovou spojku a zařadit s meziplynem. Musel jsem se zašprajcovat do sedadla a pořádně se držet volantu, abych s takovým monstrem vůbec něco podnikl. Takový Gaz nebo T805, to bylo skoro jako osobák. Dalo se s nimi pohodlně jet i po úzkých cestách v okolí Blanska a po celém Moravském Krasu. Zatím co u

Tatry jsem měl vážné obavy, že se tam vůbec nevejdu, ne tak ještě autobus, který jede proti mně. Časem jsme si zvykli na jízdu s vojenskými auty a dokonce jsme občas dojeli do cíle a včas.

A tak se přiblížil pomalu konec kurzu a za několik dnů měly být zkoušky. Před tím, podle vojenských regulí, měli všichni budoucí řidiči absolvovat lékařskou kontrolu. Všechno probíhalo normálně, až jeden z členů komise zjistil, že mám nějak zarudlá víčka. Nahlédl do mých spisů a zjistil, že jsem měl odklad z důvodu chronického zánětu spojivek. Načež dlouze listoval v tlusté encyklopedii nemocí a verdikt zněl: „Nemůže být vojenským řidičem!“ Dovolil jsem si namítnout, že jsem si už u šoférů zvykl a docela se mi to líbí. Trval na svém a druhý den jsem se musel vrátit ke svému bojovému útvaru.

Jelikož jsem se následující den nemusel zúčastnit dalšího výcviku, bylo mi „umožněno“, že můžem na rozlúčku urobiť rajón na dlhéj červeněj“. Byla to chodba v Řečkovických kasárnách dlouhá asi 30 metrů. Na podlaze byly parkety, které se pravidelně jednou týdně drátkovaly a natíraly červeným hydrovoskem. Tak jsem na rozloučenou udělal onen pověsný rajon a odpoledne jsem s červenýma rukama a s celou svou výbavou, včetně slamníku, vylezl na vejtrasku, která mne odvezla k bojovému útvaru.

Palpost

Byl za malou vesničkou na Vysočině, poslední v okrese Brno západ. Kousek za dědinou je už okres Třebíč. (Teprve později, až jsme se dostali mimo kasárna, jsme zjistili, že okolí dědiny je velice zajímavé, hlavně řeka Oslava a Chvojnice se svými zátočinami vytvářejícími kaňony se skalisky, na nichž jsou zbytky hradů).

Na návrší za vesnicí byla nová kasárna, kde jsem měl strávit skoro celou vojenskou službu. Už při příjezdu mne zarazila zvláštní architektura tohoto místa. Po asi kilometrové cestě mezi poli jsme přijeli k bráně, za kterou byly čtyři přízemní zděné domky a dlouhá řada garáží pro nákladní auta. Kolem plotu byly naskládány hromady pontonů a lodí. Říkám si, koho asi napadlo udělat sklad lodí na kopečku, kde od nejbližší pořádné vody bylo několik desítek kilometrů? Ale po zkušenostech se zeleným erárem mi nepřipadalo nic divné. Při tom jsem si vzpomněl na praotce Noe, který též stavěl Archu na kopečku. Teprve později jsme se dozvěděli při školení o utajení útvaru, že je to „geniální“ nápad kontrašpionáže kterák zamaskovat přítomnost protiletadlového útvaru. Vzadu za kasárnami byl vysoký, dlouhý a neprůhledný trojitý plot s elektrickými dráty a za ním za maskovacími sítěmi jakési monstrum.

Auto mezitím projelo branou střeženou vojákem se samopalem a zastavilo na dvoře. Nejdříve jsem musel pomoci šoferovi složit věci, které dovezl z Řečkovic a potom jsem uchopil svou plnou polní a šofér mne předal dozorčímu, abych se ubytoval. Komplikací byl můj slamník abnormální velikosti, se kterým jsem přicestoval. Okamžitě vzbudil pozornost dozorčího roty slobodníka Listopada, který mi můj příchod zpříjemnil komentářem proneseným vychodňárským nářečím: „Pozrime sa, čo nám to prišlo za vojáčka, myslí si, že keď nese taký ozrutný stružok, že nebudě zdravit“. A tak jsem několikrát musel projít kolem a zdravit i s nešťastným slamníkem. Nakonec mne vysvobodil jakýsi důstojník, který poslal frajtra Listopada do ... patřičných míst.

Slamník

Nezbude mně než se zmínit o této důležité součásti výzbroje, kterou v té době slavník byl. Vojenský kavalec sestával ze železné vojenské postele, které jsou dodnes k vidění ve věznicích 3. nápravné skupiny, s žebřinovým roštem, na němž byl položen bytelný slavník. Na něm byla složena vojenská deka, tak aby vytvářela hrany. Na ní bylo prostěradlo přehnuté do límce předepsané velikosti a další deka. Po ustláni musela být vrchní strana postele absolutně rovná, aby vytvářela dojem nového, právě čalouněného divanu.

Stlaní takového lože byl pravý obřad a dalo hodně práce, než jsme se naučili všechny figle potřebné k tomu, aby výsledek uspokojil velitele světnice a důstojnické kontroly. Proto se prakticky každou sobotu vydávali bažanti ke stohu slámy a nastávalo cpaní slavníků. Po dvoře se pohybovaly postavičky, které se potácely s ozrutnými slavníky, které po nácpaní donesly na světnici, aby byly opět vyhnány zpět s komentářem: „Nič ma, bažanti, nězaujímá zpátky a dopchať riadně.“ Hovoril náš slobodník, takže časem bylo ve slavníku tolik slámy, že by stačilo pro jednoho koně na celou zimu a váha se blížila k půl metráku a mezi spodní a vrchní postelí zbylo pouze tolik místa, že se voják do ní zasunul jako do regálu. Je pravda, že když si voják zvykl spát na takové tvrdé podložce, nebyl potom pro něj problém vyspat se i na betonu, kterážto zkušenost se nám později občas hodila.

Abych pokračoval v mých začátcích u bojového útvaru. Dostal jsem se na velitelskou čet a velící poručík usoudil, že s mojí znalostí elektrotechniky a částečně i autařiny bych byl vhodný pro KTS (kontrolně technickou stanici), kde bych opravoval a kontroloval autoelektriku, dobíjel baterie a podobné záležitosti. Bohužel na tuto zašivárnu si dělal zuby jeden z mazáků, který měl jako jedinou kvalifikaci, že byl patřičně drzý a sprostý a začal mi dělat v četě velkou vojnu. Rozumnější mazáci od spojařů, kterým mne bylo líto, do jakých rukou jsem se dostal, mne chtěli vyměnit za šikovného zámečnicka, kterého dostali a který bohužel o elektrice věděl akorát, že běhá po drátech.

Když mne zavedli k veliteli útvaru, aby byl můj přestup oficiální, velitel rozhodl, že bude provedena trojvýměna. Já půjdu k obrazovce radiolokátoru, telefonní mechanik, který tam byl, a moc se mu tam nedařilo, půjde ke spojařům a zámečnick k šoférům. To, že jsem měl odklad kvůli zánětu spojivek a nemohl jsem být ani řidičem, vůbec nikomu nevadilo. A tak se stalo, že jsem celé dva roky strávil u obrazovky, jako operátor naváděcího radiolokátoru.

Většina našich mazáků byli alespoň vyučeni v oboru elektro, ale elektroniku a teoretickou elektrotechniku moc neovládali. Takže po dvou měsících jsme s kamarádem Rudou, v civilu televizním mechanikem, znali funkci a zapojení systému lépe než oni. Mně se navíc velmi hodila technická ruština, takže jsem se čtením ruských schémat neměl žádné potíže. Po krátkém čase jsme bez problémů udělali zkoušky na třetí, a po několika dnech i na druhou třídu odbornosti. Vzbudilo to velkou nevoli u mazáků, neboť na „dvojku“ byl automaticky nárok na hodinu vycházky přes večerku, a hlavně 100 Kčs měsíčně navíc, k bídným 75 Kčs „žoldu“ vojáka základní služby. Tak se stalo, že jsme na tom byli finančně lépe než desátníci, kteří byli našimi veliteli družstva. Když jsme se později hlásili, že půjdeme udělat i první třídu, zdálo se našemu veliteli, že bychom měli moc peněz, a na zkoušky nás nepustil. Nepustil nás tam ani druhým rokem a rozmyslel si to až měsíc před odchodem do civilu, ale to už jsme neměli zájem zase my.

Utajení, kontraši a cifršpioni

Dříve než nám bažantům bylo dovoleno vejít do dalšího objektu skrytého za čtyřmi ploty, museli jsme projít několikerým školením důstojníkem kontrašpionáže, o tom co uvidíme a o

čem nesmíme ani na mučidlech říct někomu blízkému, ani cizímu, neboť všichni mohou být skrytými pomocníky špionáže. Prohlášení zvané mezi vojskem jako „držhubu“ jsme museli podepsat a pravidelně se znovu obnovovalo.

Když zase jednou bylo znovu přeškolení, pokusil se přednášející major zjistit, co si vojáčky zapamatovali. Vyvolal jednoho z vojáků, původem z Jižního Slovenska, který slovensky poprvé mluvil u odvodu, aby mu vlastními slovy řekl, o čem byla řeč. Ten problém shrnul následujícím vyjádřením: „na československý hranica pásol baba hus! Bol to špionbaba!“ Nevím, jak se odpověď líbila, ale asi byl kontráš spokojen, neboť se už na nic dalšího neptal.

S odstupem času se nedivím, že s touto technikou byly dělány takové cavyky, neboť pár let před tím byl v Rusku sestřelen špionážní letoun U2 s pilotem Powersem a Američany velice zájímalo, čím to ti Rusáci tak vysoko dostřelili. A tak se dělaly „v rámci utajení všelijaké kousky, které možná měly někdy nějaký význam pro „oklamání nepřítele,“ ale často to byly spíše výplody zelených mozků.

Na příklad ve dne jezdili šoféři s dlouhatánským vlekem, na kterém převáželi pontony a různá soulodí. Přívěs měl nezávisle řiditelné obě nápravy, takže když nebyl šofér Tatry 141 s oběma pomocníky sehraný, tak cesta tohoto monstra každou chvíli skončila někde v příkopu, nebo posbírali v dědině kdejaký plot. Obzvlášť na jednu pravoúhlou zatáčku v sousední dědině měli spadeno, neboť plaňkový plot u ní opravovali alespoň desetkrát. Stará paní v chaloupce, ke které plot patřil, už znala všechny šoféry z našich kasáren, a když alespoň jednou za měsíc nikdo z nich nenavštívil její plůtek, trpěla pocitem osamění.

Názory na tyto jízdy byly mezi velitelem šoférů a „kontrášem“ značně rozdílné. Zatím co si kontráš liboval, jakou jsme vzbudili pozornost a oklamali nepřítele, velitel šoférů zase nadával, že jeho lidé musejí jít zase opravovat ploty a stavět zpátky patníky a značky. Vojákům to bylo celkem jedno a z takových akcí se vždy radostně vraceli až po vypití alespoň několika piv ve vesnické hospodě.

Veškeré přesuny cvičné i bojové techniky se konaly hlavně v noci. Řidiči Zilů s návěsy různě zaplachtovanými a ověšenými maskovacími sítěmi jezdili se svým nákladem dílů raket po bočních cestách sem a tam, až nakonec dojeli do cíle. Toto sovětské vozidlo mělo několik zajímavých vlastností. V zimě i při největších mrazech šel jeho benzinový motor nastartovat. Po rovné cestě, nebo z mírného kopce dokázalo jet až sto kilometrovou rychlostí. Spotřeba benzínu byla poněkud menší než u starších aut ZIS, které měly spotřebu úctyhodnou - co kilometr, to litr benzínu! Při jízdě motor Zilu nedefinovatelně hučel a těžko se dalo určit, odkud hluk pochází. Zatímco vyjící vejtrasku, nebo Tatra 111 šlo dosti přesně i na velkou dálku identifikovat.

Před započítím přesunu bylo prováděno zabezpečení. Na každou křižovatku v bližším i vzdáleném okolí byli rozvezeni vojáčky, kteří měli za úkol nenápadně sledovat, zda se o pohyb vojenských kolon někdo nezajímá. Obzvlášť bylo nutné sledovat a zapisovat cizí poznávací značky a diplomatická vozidla (kontráši totiž předpokládali, že případní špioni budou cestovat v autech c CD značkou, která jsou na okreskách nenápadná – jak sirka v benzinu).

Občas se také stalo, že se na vojáčky na ztracených vartách pozapomnělo, a byli postrádáni, až když měli příští den znovu nastoupit nějakou službu. To většinou vyřešil šofér s Gazem, který měl za úkol tyto ztracené vojáky objevit a dopravit zpět k mateřskému útvaru. Kdo byl

dobře zapsán u "cifřpiona", jak jsme kontrášovi říkali, chodil na zajištění často a měl možnost procestovat celé okolí západně od Brna.

Bohužel, já jsem si toho moc neužil, neboť jsem měl buď službu, hotovost, nebo před službou. Podařilo se mně to pouze jednou, když jsem byl narychlo poslán až do města Poličky, kde jsem měl bdělým okem sledovat, co se na zdejších cestách bude dít. Mezitím se trasa přesunu změnila a já jsem celou noc prochodil po křižovatce zbytečně. Když se o mne nezajímal nikdo ani ráno a já jsem byl na ztracené vartě pořád sám a kromě přestálé zimy z probdělé noci mne začal trápit i hlad, odhodlal jsem se k poslednímu pokusu o záchranu, který nám byl doporučen, a to jít na služebnu SNB a odtud zavolat do kasáren. Stejně jsem byl už delší dobu všem okolojdoucím podezřelý, že stepuji stále na bezvýznamné křižovatce okresních cest a bylo otázkou času, kdy na mne nějaký uvědomělý občan policajty zavolá.

Když jsem dopoledne došel na okrsek VB, policajti na mne hleděli jak z jara. Až si přečetli můj papír, který mi v kasárnách našťestí dali, ochotně zavolali na uvedené tajné číslo, kde jim bylo sděleno, že osoba stejného jména by se měla někde v jejich rajonu nacházet. Bohužel ale nemám jinou možnost, než se dopravit zpět, jak umím, neboť všechna menší vozidla jsou někde vyjeta a jet pro mne s Tatrou 111 by bylo dosti neefektivní. Policajti byli na mne hodní, podělili se se mnou o svačinu, uvařili mně kafe a stopli mně na cestě jakési auto, které jelo směrem na Svitavy. Dál jsem dojel dalším stopem směrem k Brnu.

Když už jsem začal o stopování, bylo by škoda se nezmínit o jednom dalším zajímavém stopu, který se mi poštěstil při cestě do kasáren. Počasí bylo proměnlivé, chvíli přšelo a zase zasvitlo slunce. Kousek za městem mně ochotně zastavil pán ve středním věku s terénním autem, které asi absolvovalo druhou světovou válku. Uháněli jsme závratnou rychlostí, někdy i 60 km/h a vedli jsme konverzaci na vojenské téma. Pán zdravil skoro všechny okolo jedoucí, a oni mu vesele odpovídali. Když jsme najednou potkali kaluž větší než obvykle, řidič zařval: „Zdvihni nohy!“ Nechápatě jsem na něj pohlédl proč? Ale to už se dovnitř nahrnulo velkou dírou v podlaze tolik vody, že jsem měl v botách jaro. Voda sice z auta zase vytekla, ale v botách zůstala. Moc mi to nevadilo, protože svézt se s takovým veselým člověkem byl větší zážitek, než čekat někde na lepší povoz. Pán mně ochotně dovezl až do Rosic a odtud jsem se svezl traktorem až do dědiny, kde byla naše kasárna.

V těch dobách ještě panovala na cestách důvěra mezi šoféry a stopaři. Obzvlášť na Jižní Moravě stačilo vojákovi jenom mávnout a vždycky někdo ochotně zastavil. Bohužel, později se v důsledku různých incidentů situace zhoršila, neboť ani vojáci už nebyli jen bezproblémoví stopaři.

Potom jsem byl stále ve službě nebo v hotovosti, takže na další výlet na zajišťování jsem se dostal až později. Bylo to jednou navečer, kdy mne s kamarádem vzal sebou mazák, který měl na takové vycházky monopol. Abychom nešli polehku, museli jsme mít samopaly, které nám byly stejně pendrek platné, protože jsme neměli náboje. Sešli jsme lesní cestou dolu k řece Oslavě a procházeli jsme místa, kde se vyskytovali různí trempové. Jelikož se náš mazák s některými s nimi znal, dozvěděl se, že se tam někde koná potlach. Došli jsme na loučku, kde u táboráku asi třicet trampů postupně předvádělo své umění v hraní na kytary a zpívání trampských písniček. Protože kamarád, který s námi byl, pocházel ze Sušice a na kytaru hrál perfektně, předvedl také své umění, které přítomní pochválili sborovým: „Umíííí“. Zůstali jsme u jejich ohně až dlouho do noci. Potom jsme měli dost problém doklopýtat zpátky do kasáren, neboť noc byla temná a v lese žádné veřejné osvětlení nebylo.

Druhý den jsme se s kamarádem šli podívat na místo, kde se potlach konal, jestli tam někoho nepotkáme. Jaké bylo naše překvapení, když místo, kde se akce konala, označovala pouze ušlapaná tráva a kruh drnů zakrývající místo po ohništi. Jinak nic! Žádné papíry, flašky, nebo jiné neřádstvo. Když to porovnáám s nynějšími technopárty!? Byli to prostě páni trempí!

Na první oficiální vycházce jsem byl až 21. ledna, což bylo skoro půl roku po nástupu na vojnu. Ostatní z naší čety na tom nebyli o moc lépe. Také důstojníci byli prakticky jako vězni. V době po 16. hodině, sice ti, kteří neměli službu, odešli z kasáren, ale pouze do bytovek na okraji jeden kilometr vzdálené vesnice. Odtud se mohli pohybovat pouze v dědině, nebo v hospodě, aby v případě vyhlášení poplachu byli do několika minut zpět v kasárnách. Odjet, třeba jen do Brna, jim mohl povolit pouze velitel útvaru, pokud měli za sebe náhradu. A tak jsme tam žili jako na ostrově, společně vězni i jejich vězňitelé.

Ke cti našeho velitele sloužilo to, že se snažil dovážet kulturu do kasáren, když my jsme nikam nemohli. A tak se stalo, že u nás vystupovali Kučerovci, Ladislav Kozderka s tehdy ještě mladičkou dcerou Vladěnkou a časem ještě další méně známí umělci, na jejichž jména jsem už pozapomněl.

V souvislosti s utajením si musím vzpomenout ještě na jednu příhodu. Jak už jsem se už zmínil, naše kasárna i s přísně střeženým objektem byla na vyvýšenině za dědinou. Z jedné strany byl les a z ostatních stran pole. Toho roku mělo místní JZD nasazeno vedle kasáren veliký lán brambor. Už i v těch dobách se používalo k práškování polí letadlo. A tak jednoho dne přiletěl pilot s Brigádýrem a začal posypávat pole jakýmsi práškem. Když všechno vysypal, popoletl dál až nad naše utajované zařízení, aby se podíval, co to tam máme pod maskovacími sítěmi. Samozřejmě všichni vojáci vyběhli před budovy a čekali, co se bude dít.

Důstojníci nevěděli co dřív, zda mají zahánět vojáky do budov, nebo odehnat zvědavého letce. Dozorčí útvaru střílel světlice, ale pilot si asi myslel, že je to na jeho počest a ještě přidal další kolečko nad kasárnami. Velitele družstva protiletadlových kanónů napadl spásný nápad. Vytlačili z garáže protiletadlové dvojče a začali na letadlo mířit. Pilot, když viděl, jak se hlavně natáčí za ním, konečně pochopil, že to asi nebude přátelské přivítání a raději odletěl. Ještě ani nepřistál v Brně - Medláncích na letišti, a už jej tam čekali důstojníci z kontrarozvědky. Protože co viděl, to mu z hlavy nemohli vymazat, tak musel podepsat prohlášení „držhubu“ a pak měl oprávnění k poletování nad všemi poli poblíž vojenských objektů. Takže na tom ještě vydělal.

Služba v kuchyni

Byla to jedna z prvních služeb, kterou jsme byli na vojně poctěni. Dětila se na několik variant. První z nich bylo škrabání brambor. To asi šest určených vojáků si muselo označit své postele pověšeným opaskem, tak aby je mohl dozorčí roty ve čtyři hodiny ráno vzbudit a tito „vyvolenci“ ráno vylezli z teplých postelí, naklusali do sklepa pro brambory a ve chladné místnosti v kuchyňském bloku naškrábali do budičku brambory pro asi 100 - 150 strážníků. Byla tam sice elektrická škrabka, ale většinou byla porouchaná, nebo nešla voda, a tak se škrabalo noži. Vzpomínám si na příhodu, kdy jeden z vtipálků postižený touto službou označil opaskem i postel jednoho z „oblíbených“ mazáků, a ten byl dozorčím roty nešetně vzbuzen. Ještě dlouho bezúspěšně vyšetřoval, který drzý bažant si dovolil nechat vzbudit také „starou mázu“.

Další službou prováděnou většinou bažanty byla směna v kuchyni. Dva vojáčky vstávali rovněž před budíčkem a během celého dne konali v kuchyni všechny pomocné práce. V první řadě to bylo rozdělování a udržování ohně ve sporáku a pod jedním, nebo dvěma kotli. V zimě byl někdy dost problém rozdělat za pomoci mokrého dříví vůbec nějaký oheň. Další činností směny v kuchyni bylo umývání velkých hrnců a kotlů a po vydání jídla i drobného nádobí. Úklid kuchyně a jídelny, pomoc při donáše jídla na strážnici, bojové směně a mnoho dalších prací podle dispozice staršího i mladšího kuchaře a dozorčího kuchyně. Později, jak jsme získali zručnost při těchto pracích, jsem měl směnu v kuchyni docela rád. Když tam byli rozumní kuchaři, alespoň jsme se dobře najedli.

Pokud do kuchyně vtrhla nějaká šarže na kontrolu, většinou to odskákal dozorčí kuchyně a starší kuchař. Občas se vloudila i nějaká chybička. Když jednou mladší kuchař nechal zatopit pouze pod jedním kotlem a na snídani měla být kromě tradiční černé kávy, z vojenských kávových kostek, ještě vejce vařená na tvrdo, museli jsme situaci řešit operativně. Další kotel už nebylo možno rozehrát a tak se ve vodě napřed uvařila vejce a po jejím přecezení z ní byla ještě velmi dobrá vševojsková káva. Akorát několika vojákům bylo divné, kde se v kávě vzaly kousky skořápek.

V kuchyni byl mj. častým nevitáným návštěvníkem vyžírka Lojza, skladník z výstrojního skladu. Jeho nejčastější věta pronesená v moravsko-slováckém nářečí byla: „chuapci, taký su huladný, tak bych jeděl, nemáte tu neco na zezení?“ Kuchaře, jednou když byly v neděli řízky, napadlo, že Lojzovi udělají jeden speciální a veliký. Vzali hadr, kterým se umývaly velké hrnce, pořádně ho obalili ve vajíčku a ve strouhance a usmažili pro Lojzu. Lojza přišel a s velkou chutí se zakousl do připravené lahůdky, velice si pochutnal na obalu, ale dál to šlo jaksi špatně ukousnout. Zabral lépe, a když viděl, že se z řízky místo dobrého masíčka vytahují jakési hrubě nitě, zapálilo mu, že to nebude jen tak. Řízek už letěl vzduchem na kuchaře, ale trefil dozorčího kuchyně, který se přišel podívat, co se děje. Po zjištění důvodu rozepře se dozorčí přidal ke smíchem se dusícím kuchařům. Lojza ale dlouho nevydržel dělat našťvaného a za pár dnů byl v kuchyni zas.

Moje osobní vzpomínka na první službu v kuchyni je spojena s jogurtem. Do kasáren se tato dobrota dovážela v dvacetilitrových mlékárenských konvích, takže jí bylo vždycky dost. Namíchal se do ní nějaký džem a snídane byla hotova. Jakožto věčně hladový bažant jsem se jí tentokrát najedl dosyta. A zbytek služby jsem strávil v poklusu mezi kuchyní a onou místností. Nejenže jsem nemohl na tuto zdravou potravinu dlouho ani pomyslet, ale už i pohled na mlékárenskou konev ve mně vyvolával divné pocity.

Jak se bude služba v kuchyni vyvíjet, záleželo velice na tom, co se ten den vařilo. Jedna z nejhorších kombinací byla, když ráno byla gulášová nebo dršťková polévka a v poledne knedlíky s rajskou omáčkou. Tyto potraviny při umývání ve vlažné, nebo skoro chladné vodě, velice špatně opouštěly nádobí a dalo moc práce je umýt. Když se k tomu ještě přidala nějaká havárie na vodárně, umývalo se někdy až do večera.

Jinak se vařilo u našeho útvaru docela slušně a díky proviantním normám pro bojové útvary a kamarádům vyučeným kuchařům jsme hlady netrpěli. Měli jsme to štěstí, že u nás byli v kuchyni opravdoví kuchaři a ne zámečníci a zedníci jako u sousedů. Tam dokázali připálit i vodu a z dobrého proviantu uvařit něco, co nežrala ani prasata, která si tam útvar choval.

Když jsem vzpomněl chov „ošípaných“, ako hovoril náš provianták, též jsme ze zbytků chovali alespoň dva. Dožili se většinou jen do vánoc, kdy si s nimi vylepšili jídelniček

důstojníci i vojáci. Odborný dohled nad chovem měl voják, který několik měsíců nadsluhoval. Měl velmi volnou pracovní dobu. Po poklizení svých svěřenců se většinou odpoledne Olda zdýchnul z kasáren a vracel se až za tmy. Spoléhal na to, že jeho svěřence nakrmí někdo ze služby v kuchyni. Dost často se vracel ve stavu nedůstojném vojáka socialistické armády a raději přespal na slámě u svých svěřenců. Bohužel konce vojny se nedočkal. Při jeho posledním pozdním příchodu z hospody přes pole ztratil následkem snížené viditelnosti a zvýšeného množství alkoholu orientaci a dírou v plotu místo do prasečáku vlezl do elektrických drátů. Naneštěstí vylekaný strážný, místo aby se šel podívat, co v drátech je, ještě několikrát ohradník zapnul. Takže přivolaný velitel stráže a dozorčí útvaru našli v drátech místo diverzanta Oldu, kterému už nebylo pomoci. Později se chovu domácího zvířectva ve zmenšeném rozsahu věnoval ten, kdo měl momentálně čas.

Dozorčí služba

Nejvyšším vládcem v kasárnách, po odchodu důstojníků, byl dozorčí útvaru (DVT) déveták. Byl to někdo z důstojníků, u nás i praporčíků, který zodpovídal za všechno dění u útvaru. Jako znak své moci nosil na uniformě šňůry zlaté barvy. Byl přepásán „dohodou“ (důstojnickým opaskem s pistolí). K ruce měl pomocníka buď z řad praporčíků, nebo poddůstojníků. Ten měl šňůry stříbrné barvy a tahal se rovněž s pistolí na opasku, nebo aspoň s futrálem od ní. Službu začínali obvykle v 16 hodin, kdy provedli prohlídku a poučení nastoupené stráže, dozorčích rot, autoparku a ostatních služeb pro příštích 24 hodin. Pokud byl relativní klid a déveták byl celkem rozumný, párkrát obešel zkontrolovat, jestli je všechno v pořádku, něco dobrého pojedl v kuchyni a odebral se do své služební místnosti, kde vyřešil, co bylo nutné, někdy i křížovku v novinách, poslechl si rádio, což měl zakázané, přečetl noviny, případně si zdříml. Horší bylo, když byl dévetákem nějaký rapl, který chtěl předvést, jak by to mělo vypadat. Honil dozorčí rot a otravoval velitele stráže a stráž neustálými kontrolami.

Jan Surý

Poslední aktualizace: 13. 05. 2013